

WIE WAS

Su Sanniang?

Su Sanniang was een Chinese generaal uit het midden van de negentiende eeuw. Zij vocht in de grote Taiping-opstand (Taiping betekent Hemelse Vrede), die meerdere imponerende vrouwelijke generaals voortbracht. Su was haar achternaam en Sanniang (of Sanmei) betekende dat zij de derde dochter in de familie was. Een eigen voornaam had ze niet.

Su Sanniang was geboren in de zuid-chinese streek Guang-dong. Later trok ze met haar man naar Guilin in de provincie Guangxi, waar ze op het land werkten. Haar man werd daar door rondzwervende rovers vermoord. Sanniang besloot wraak te nemen. Ze organiseerde een groep van honderden jonge mannen en trok daarmee door de streek, op zoek naar de moordenaars. Die vond ze tenslotte. Na de geslaagde wraakoefening werd haar groep achtervolgd door regeringstroepen en zij werd een soort Robin Hood. Ze roofden van de rijken en deelden uit aan de armen, waardoor de naam en faam van Su snel groeiden.

Bij het uitbreken van de Taiping-opstand schaarde Su en de twee duizend man die zij onder haar bevel had, zich bij de opstandelingen. Zo werd Su een van de eersten van de vele vrouwen die een belangrijke rol zouden spelen in honderd jaar opstand en revolutie in China.

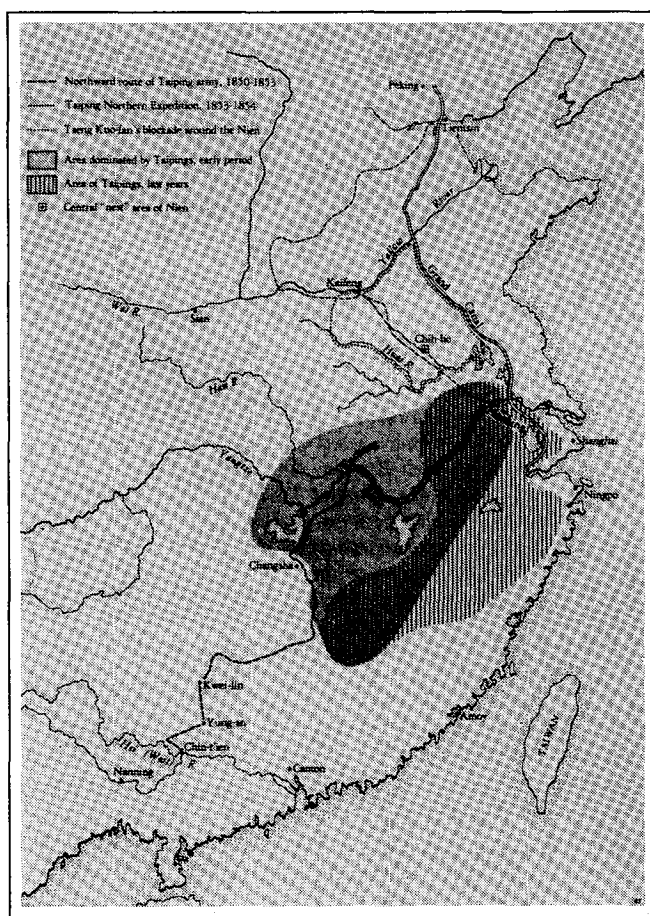
Hakka-vrouwen In het gebied Guang-dong, waar Su vandaan kwam, was het

- in tegenstelling tot het noorden van China - gewoon dat vrouwen op het land werkten. Ze plukten er thee, verbouwden rijst en ploegden met de waterbuffel. De Hakka-vrouwen (een nationale minderheid, die afstamde van migranten uit het noorden van China) zongen veel bij hun werk in de heuvels. Er heerste armoede, maar omdat de vrouwen noodgedwongen mee moesten werken voor de schamele kost gaf dat hen een zekere onafhankelijkheid ten op-

zichte van de mannen. Ze bonden ook niet hun voeten af, zoals dat in veel andere gebieden in China al honderden jaren het vernerende lot van vrouwen was. Dat zou hun zware arbeid onmogelijk hebben gemaakt. Uit de vele overgeleverde - vaak erotische getinte - volksliederen van de Hakka's bleek er een veel opener verhouding tussen mannen en vrouwen te bestaan dan in de rest van China. De vrouwen gingen hier niet gebukt onder de beperkende traditionele

Confuciaanse normen.

Utopie In Guangxi, één van de streken waar het Hakka-volk leefde, begon de Taiping-opstand. Ook de leider van deze opstand, Hong Xiuquan (1814-1864), was een Hakka. Hong was vaag beïnvloed door een protestantse zending en geloofde dat hij de tweede zoon van God was. Hij noemde zich Christus' jongere broeder. In 1843 organiseerde hij een religieuze gemeenschap, het Genootschap van Godaanbidders, en hij zag in de 'Grote Harmonie' van Confucius de ideale toekomstige maatschappij. China kende een traditie van geheime genootschappen in het verzet tegen de keizerlijke dynastie. In zijn 'Proklamatie' schreef Hong: "Alle mannen in de wereld zijn broeders, alle vrouwen in de wereld zijn zusters." Tien jaar later schreef hij zijn plannen voor een utopie; een agrarische kommunistische samenleving, waarin het land kollektief eigendom zou zijn van vrouwen en mannen. Iedere familie zou een stuk land krijgen in verhouding tot de leeftijd van de leden. Wat de familie niet nodig had voor de eigen consumptie zou worden afgedragen aan de gemeenschap. Privé-akkumulatie van rijkdom werd door de Taiping verboden. Ambachtslieden werden in 'hemelse bataljons' georgani-



De Taiping en Nian Rebellieën

Vervolg op pagina 27

Vervolg van pagina 28

seerd. De administratie en de belastingen werden gereorganiseerd. Vrouwen kregen gelijke rechten. Buitenlanders werden als gelijken beschouwd.

Door de oorlogsomstandigheden werd het Taiping-programma niet integraal in praktijk gebracht. Maar westerse reizigers in het gebied van de opstandelingen waren getroffen door de sfeer van hartelijkheid en eenvoud en door de relatieve welvaart van de gemeenschap. En niet in de laatste plaats door de effectiviteit waarmee de emancipatie van vrouwen werd aangepakt.

Opstand De Taiping-opstand begon met het vernielen van vooroudertabletten in Confuciaanse dorpstempels, zoals de Calvinisten in de Nederlanden in de zestiende eeuw begonnen met hun beeldenstorm. De kontekst van de Taiping-opstand was de snel verslechterende toestand in China na de nederlaag in de Opium-oorlog (1839-1842). Het was een periode van neergang van de dynastie, met de daarbij behorende corruptie, armoede en hongersnoden en overstromingen die het gevolg waren van het verwaarlozen van de infrastructuur in het land (vooral de dijken). Het regiem had zich ook zwak getoond tegenover de toenemende penetratie van het Westen in China.

Het startsein van de Taiping was de opstand van Hong in Guangxi op 11 januari 1851. Guangxi was het achterland van Canton, waar al langer een sterke westerse invloed was.

Hele families namen aan de opstand deel en vrouwen werden snel ingeschakeld. De militaire organisatie van de rebellen werd verdeeld in een 'mannenkamp' en een 'vrouwen-

kamp'. De kinderen bleven bij de moeders en in het begin mochten de kampen slechts één keer per week bij elkaar komen. De gezinnen werden dus ontbonden en de vrouwen hadden hun eigen militaire hiërarchie in hun kamp. De regeringstroepen van de Manchu-dynastie hadden groot ontzag voor de vrowentropen van de opstandelingen.

Klein paradijs De Taipings veroverden in 1853 Nanjing (de tweede stad van het rijk), nadat ze met een grote vloot de Yangtze waren afgezakt. Ze noemden de stad hun 'klein paradijs'. Daar hielden ze elf jaar stand. In die tijd veranderde het 'vrouwenkamp' van louter militaire organisatie in een leefgemeenschap. In de veroverde gebieden dwongen zij vrouwen in die structuur van het vrouwenkamp te leven en te werken en als eerste maatregel maakten ze een eind aan het vernederende voetbinden. Dat ging niet altijd erg zachtzinnig. Daarna werden de vrouwen aan het werk gezet voor de verdediging en de opbouw van het 'klein paradijs'. Iedere vorm van privé-bezit werd afgeschaft. Heel wat vrouwen bezweken aan de zware arbeid, waaraan ze niet gewend waren. Vrouwen uit de hogere standen pleegden soms liever zelfmoord dan te moeten werken. Maar tegelijkertijd was het werk voor veel vrouwen - die altijd thuis waren opgesloten - het eerste contact met de maatschappij.

Na het nodige gemor werd in 1855 de strikte scheiding tussen de vrouwen- en mannenkampen verzacht en mochten echtparen samenwonen. Het zeer puriteinse regiem werd gezien als een vorm van discipline en kracht tegen de sterke vijand. Op prostitutie stond de doodstraf. Opiumschiiven en

dobbelen waren verboden. De huwelijkswetgeving werd aangepast en monogamie werd norm (wat de leiders van de opstand er niet van weerhield er vele bijvrouwen op na te houden). Om de discipline te handhaven werd er een systeem van intensief ideologisch onderricht opgezet.

De Taiping kenden grote militaire discipline en beschikten over enkele briljante militaire leiders, die het bevel voerden over honderdduizenden soldaten. Zij werkten gedeeltelijk samen met andere opstandige bewegingen, die in een groot deel van China in die periode aan de gang waren, zoals de boerenopstand van de Nian en meerdere grote 'mohammedaanse' opstanden.

Nederlaag De opstandige beweging raakte steeds meer verzwakt door gebrek aan kader en door de bloedige fraktiestrijd in de leiding. Hong had zichzelf tot keizer uitgeroepen en hij trok steeds meer macht naar zich toe. Daartoe speelde hij zijn oude kameraden, die hij tot koning benoemd had, tegen elkaar uit.

In 1864 werd de Taiping-opstand neergeslagen door de keizerlijke legers, met hulp van buitenlandse troepen. Dat ging ten koste

van zo'n vijftien miljoen slachtoffers. De opstandelingen hadden lange tijd goede contacten onderhouden met de buitenlanders, omdat zij de westerse cultuur en technologie ten nutte wilden maken voor de modernisering van China. Maar na lang aarzelen en een neutrale opstelling, kozen de kapitalisten uiteindelijk voor steun aan het zwakke keizerlijke regiem en tegen de Taiping.

De traditionele patriarchale familie was tijdelijk ontbonden geweest en vrouwen hadden een belangrijke rol gespeeld in de opstand, die een lange strijd inluidde tegen de oude maatschappij en het imperialisme.

Rob Gerretsen

Literatuur.

- Chinese Women in a Century of Revolution 1850-1950; Ono Kazuko; Stanford University Press.
- Geschiedenis van China; D. van der Horst; Aula.
- Des guerres de l'opium à la guerre franco-chinoise 1840-1885; J. Chesneaux et M. Bastid; Hatier Université.
- A History of China; W. Eberhard; Routledge & Kegan Paul.
- China, Tradition and Transformation; J.K. Fairbank and E.O. Renschauer; George Allen & Unwin.

Investeer in een nieuw Europa

De ineenstorting van het stalinisme in Oost-Europa geeft revolutionair-socialisten nieuwe hoop, maar betekent ook een nieuwe verantwoordelijkheid. Onze stem moet gehoord worden in de debatten die in deze landen plaatsvinden. De ideologen van de vrije markt en van het 'reëel bestaande kapitalisme' mogen geen monopolie krijgen op de pers.

Het Verenigd Sekretariaat van de Vierde Internationale lanceerde daarom een internationale financiële campagne. Om het geld bij elkaar te krijgen om standpunten, analyses en voorstellen in Oost-Europa te verspreiden. En om aanhangers van de Internationale in Oost-Europa en de Sovjet-Unie te kunnen organiseren en ondersteunen.

Donaties kunnen worden gestort op giro 5543271 van SAP te Amsterdam, onder vermelding van 'Oost-Europa'.